

Piiravad meetmed

Eelnõu koondab kriiside lahendamiseks vajalikud meetmed, et muuta riigi reageerimine kriisides sujuvamaks ja tõhusamaks

Suure mõjuga kriisi lahendamiseks ei teki riigil õigust kohaldada ulatuslikumaid põhiõiguste ja -vabaduste piiranguid, kui on ette nähtud kehtivates seadustes (hädaolukorra seadus, riigikaitse seadus, erakorralise seisukorra seadus).

Ka kriisiolukorras saab piiravaid meetmeid kohaldada üksnes rangetel tingimustel – ainult siis, kui need aitavad kriisiolukorda lahendada.

Tavasündmuste lahendamiseks ja ohtudele reageerimiseks **kehtivad jätkuvalt eriseadused, milles on asutustele ette nähtud vastavad meetmed** (päästeseadus, korrakaitse seadus, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus jm).

Valdavalt säilitatakse praegused piiravad meetmed ja nende kohaldamise tingimused ehk lävendid

Praegused riigikaitse seaduses sätestatud **kõrgendatud kaitsevalmiduse, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni meetmed ning nende kohaldamise lävendid ei muutu.**

Samalaadsete olukordade regulatsioon ühtlustatakse – edaspidi on **erakorralise ja sõjaseisukorra meetmed ühesugused.**

Samuti jäävad erakorralise seisukorra ajal **kehtestatud piiravad meetmed kehtima ka pärast sõjaseisukorra väljakuulutamist**, kui nende kohaldamine on vajalik sõjaseisukorra lahendamiseks.

Töökohustuse asemel kasutatakse edaspidi **kodanikukohustuse** mõistet. Seda meetet saab rakendada, **nagu ka praegu, üksnes eriolukorras ja riigikaitse kriisiolukorras.**

Isikut tõendava dokumendi kaasas kandmise kohustuse võib edaspidi kehtestada võimalike ohuallikate avastamiseks **ka riigikaitse kriisiolukorras enne erakorralise või sõjaseisukorra väljakuulutamist**, et tuvastada isikuid, kes liiguvad näiteks piiratud aladel või liikumispiirangute ajal.

Elutähtsa teenuse osutajale võib elutähtsa teenuse korraldaja edaspidi **teha ettekirjutuse ka enne eriolukorda**, kui see aitab teenust taastada või ära hoida selle ulatuslikku katkestust ning teenuseosutaja on võimeline teenust osutama.

Piiravate meetmete loetelu täiendatakse seni puudunud meetmetega ning piiratakse üldiste ja tõlgendatavate volituste kasutamist

Edaspidi võib lõppkasutajale **sideteenuse osutamist või juurdepääsu sidevõrgule piirata mitte ainult eriolukorras, vaid ka riigikaitselises kriisiolukorras.**

Erakorralises või sõjaseisukorras **võib** olemasolevate meetmete, nagu meediapiirangute kõrval **keelata ka infoühiskonna teenuse osutamise**, et peatada internetis leviva teabe – näiteks julgeolekut ohustava või vihkamisele ja vägivallale kihutava sisu – levik.

Praeguste erakorralise seisukorra meetmete kohaldamist täpsustatakse nii, et **valitsusasutuste roll nende meetmete rakendamisel on seaduses selgelt kindlaks määratud**. Samuti sätestatakse seni puudunud kord erakorralise seisukorra meetmete ja toimingute rakendamiseks (nt kohtunikult loa taotlemine).

Erakorralise ja sõjaseisukorra lahendamiseks antakse Vabariigi Valitsuse volitusel **Kaitsevägele õigus ning laiendatakse Politsei- ja Piirivalveameti senist õigust piirata sõnumisaladuse ning kodu-, perekonna- ja eraelu puutumatus**. Kehtiv erakorralise seisukorra seadus küll võimaldab neid õigusi ja vabadusi piirata, kuid ei määra selgelt valitsusasutusi, kes on volitatud vastavaid toiminguid tegema.